

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XL. Ioannes Trithem. Abbas Divi Iacobi In Svbvrbio Herbipolensi Rogerio
Venray Sycambro salutem & sinceram in domino charitatem.

urn:nbn:de:0128-1-17336

elliges. Vale memor nostri in tuis ad Deo
mensis Iulii. Anno Christianorum 1307.

XVIII.

RII DIVI IACOBI HERBIPOLENSIS
diensi amico unico atq; chariss.

na die mensis Iulii emisisti ad me, et ante
te antehac dedisse scribis, nec dum in
a te libellum, sancto abbati Bernar
Dominus Gaspar episcopus Betsilensis
pontificalibus vicarius. Is autem qu
omine tradidit libellos duos Argentin
ariensis de collatione & pluralitate
Copi de fervore charitatis, quos me
onibus quas pateris ex corde fidelissim
imas, fac sciam, moxque paratum ad com
a firmiter in via veritatis, & ipsa veritate
tulus ne sis in antea negotiis & rebus occup
itionem status tui, nihil ad te. Quid enim tu
cripsisti in libello illo tuo de integritate, vel
os ego inter monachos copulatum in libro
erres amico te facile probaturum pollicens. Qu
onachos scripsi & Beda maxime, tu monach
ihi non satis transacti temporis perhibetis
Sed ego tibi parcendum duxi, quem fructum
quam satis tributum intelligi. Scire visisti
o in Spanheim, & quis ipse sit, quoniam p
orum. Mihi quidem in abbata Spanheim
a, licet occulta, persecutionis mee. Veritas
e habiturum, propterea quod principii ty
studiosus, quod experientis si illo pergam
pernor, sed hoc tu adeo primu, vt exploratum
erit animo, qua conditione consequari ob
quid possum, amore tui libentissime factum
um, sed quietu & philosophanti satis econ
m, quibus vt nosti in Spanheim esse dicitur
e, qui te deseretur sum nunquam. Et anno
s Iulii. Anno Christianorum 1307.

XXIX.

TERII DIVI IACOBI IN SVBVRBIO
antijs. confratri suo Simoni abbati
rii Lacensis S.

e, quod miraris me abbatiam resignasse. Non
signemque extitisse, & multis beatorum monachorum
& in solertias potui sufferre monachorum. Qu
in insidias. In quartum & vicissimum annu
e paupertate non modica praesui, compe
erit temporalium reduxissem, bello impet
iis rebus, vt tuemetipse vidisti, illud r
Philippum Comitem Palatinum Rheni
cuius defensione monasterium digno
mq; suarum ab hostibus iacturam sustulit.

rant inter Cynonotos qui me rebus Palatini iustissima ratione fauētem iniuste perseque-
bantur, primum quidem occulte, potentiam benignissimi principis metuentes, quē tan-
dem bello Regis imperio deferuescente humiliatū exhaustumq; viribus arbitantes, aper-
to in me odio sauire cœperunt, potioribus ex monachis meis consentientibus. Quae &
quanta tum in me excogitauerint mendacia, tempus iam partim in lucem dedit, reliquū
non dubium quantoties dabit. Sed causa principalis omnium in me maiorum haec vnica
fuit, quia principem clementissimum, quem vt debui semper amari, amuli mei odio ha-
bebant occulto. Nec solo Cynonotorum quidam, sed fratres quoq; mei pene omnes vna
cum abbate ac monachis cœnobii belli montani vniuersis. Ego autem videns contra me
10 praualluisse improbos locum murau, acceptaq; abbatia, in qua nunc dego cum pace, Spā-
heim simul & ingratisimis monachis renunciaui. Et forsitan ita Deo placuit omnipoten-
ti, cuius (vt diuus ait Hieronymus in Ezechielem) prouidentia omnia gubernantur, & ad-
uersitas nobis ab eo dispensata, quae putatur poena, medicina est. Quantis subiiciantur mi-
feriis claustralium pastores, quantisque pulsentur incommodis, quotidiana tumet ex-
periris instantia. Omnia patienter eatenus pro Dei amore sustinenda censebam. Sub-
intrante autem meorum prodicione in me, fuerat iam deinceps omnino sine fructu pati-
entia. Sanctum igitur Benedictum ducem monachorum sequutus, monachos, quos in-
duratos promouere ad saniora nō potui, pacis amator deserui. Vale sanus mente & cor-
pore felix orans pro me. Ex Herbipoli 28. die mensis Iulii. Anno Christianorum 1307.

XL.

IOANNES TRITHEM, ABBAS DIVI IACOBI IN SVBVRBIO HER-
bipolensi Rogerio Venray Sycambro salutem & sinceram in domino
charitatem.

PRIMA die mensis Augusti literas tuas ad me datas vt apparebat in subscriptione Ca-
lendis Maii per incertum nuncium accepi, in quibus te certa carmina in librum me-
um de laudibus sanctissimi Ioseph nutritici Saluatoris nostri misisse scribis, quae ad manus
30 meas minime peruenerunt. Post biduum alius quidam comparuit, qui literas mihi exhi-
huit tuas septi madecima die mensis Iulii scriptas, quas sibi ab alio nescio quo dicebat esse
commisissas vna cum duobus opusculis tuis, tua manu scriptis, quorum alterum carmine
vario quasdam odas continet familiares: alterum vero prosaice compositum disputatio-
nem quandā complectitur minualem: non displicet materia, neq; argumentū aduentio-
num tuarum abhorreo, sed vellem te potioribus operā nauare studiis, quod postulare abs-
te & tempus videtur & aetas tua. Quinquagesimum aetatis annum supergressus es, qualia te
deinceps iam studia deceant, maxime tibi considerandum. Alia nos iuuentus monuit,
alia iubet rimari senectus. Sol vitalis nostri roboris vergit ad occasum, & vires corporis
40 quas merides praebuit, hora paulatim vespertina consumit. Anima iam deinceps af-
sumenda est cura, quae manet immortalis, satis concessimus carni, pabulo necessario
duntaxat nutriatur a sellis, procul absit lasciuia omnis. Lucubrationes cedant pue-
riles, & qui virum praefers aetate, synthemata canos decentia non fabulas amplectere.
Sex & triginta supra centū lucubrasti opuscula, & magnū est iudicio meo & laudabile, otū
quod regularis permisit institutio, ad studium conuertisse literarū, ac libris componendis
animum potius intendisse, quam voluptatibus carnis. Numero tamen nullius sunt pen-
sanda opuscula sed vtilitate, si ad veram sapientiam erudiant animum, mentem legētis
si à terrenis sublata ad caelestia erigant, & in diuino amore veraciter compungant. Or-
bis iam vbique in numerabiles ebullit scriptores, & vt Flaccus ait:

*Scribimus indocti doctique poemata passim,
Omnibus libet insanire poetis.*

50 Sed minor pars scribentium aedificationem cogitat animarum. Ex cordis abundan-
tia scribimus omnes, easq; cogitationes scribendo litteris committimus, quibus occupati
sumus. Vnde scribere spiritualia & diuini amoris feruorem inducentia non possumus,
quia pleni cogitationum mundanarum carnaliumque pro pudor aestuamus. Nemo e-
nim sine fide & charitate Iesu Christi, qui sapientia est Dei patris, veram & salutarem pote-
rit assequi sapientiam, vt videlicet spiritualia scribat, qui carnalia & transitoria sapit. Pro-
pterea te hortor mi Sycamber, cū scias te religioni monasticae iuratum, vt sicut in exteri-
ori conuersatione in medio confratrum tuorum sine offensione ambulas, ita contemptis

*Senile stili
quale debet
at esse.*

*Ad aedifica-
tionem scri-
bendum est.*

studiis puerilibus, quæ parum conferunt ad animæ salutem, & mentem & calamū ad spiri-
tualiā totis viribus conuertas. Talia rogo posthac æde opuscula, quorum lucubratiō Dei
in te amorem suauiter augeat, mentemq; legentis in contemptum mundanorum ducat.
Cedant iam nūc ludi pueriles, senem non decent carmina poetarum, profaice tibi prole-
necturis honore pergendum est: tortuosis ludat versiculis immatura iuuentus, planum
nos iter amamus. Quod si versificare lubet, iterum dico, nulla senem debere confingere
carmīna, præter pēthica, forsītā epitaphia mortuorum, nisi talis sit paraphrastes, qui car-
minum semper habuerit vsū, profa vero nunquam, vt cum Prudentio, Sedulio, Iuuen-
co; eorumque similibus conuersus ad pēnitentiā mundanæ arma sapientiæ ad laudes
scripturæ conferat diuinæ. Nulla sanctorum veterum doctorum Hieronymi, Ambrosii,
Augustini, Gregotii, Origenis, Ioannis Chrysostomi, Basilii, Cyrilli, aliorumque complu-
rium carmina legimus præter hymnos ad Dei laudem compositos, & epitaphia pauca
mortuorum, quamuis artem illos habuisse non dubitamus. Cupientes enim lucubratiō-
nibus suis animarum prodesse saluti, profa scribere quam carmine maluerunt, propterea
quod sit difficile in omnibus quæ scribenda vtiliter occurrunt legem seruare metrorum,
& hoc genus docendi magis videretur iuuenes decere quā senes, raroq; contingat quem-
piam in vtroq; reperiri perfectū. Rogas vt omnium lucubratiōnum mearū rationē, titu-
los & argumenta tibi perscribam, earum maxime quas post æditiōē libri de scriptoribus
ecclesiasticis composui. Dicis enim causam te habere honestissimā, qua eorum expectas rati-
onem. Satisfaciam desiderio tuo quam primum mihi per otii licuerit, q̄ iā fieri non po-
tuit, & festinante nuncio, & me in aliis occupato. Veldicum amantissimum meū non du-
bito, quē non minus amo quam amer ab ipso. Herbenum nostrum communem amicū
& cōphilosophū integerimū, quoties oportunitas data fuerit meo nomine saluta, qui om-
nium bonorum virorum amicitia dignus est, vtpote non minus sanctimonia vitæ quā
eruditione literarū insignis. Vale mente & corpore sanus, mei memor ad Deum. Ex mo-
nasterio meo S. Iacobi Herbipolis 12. die mensis Augusti, Anno Christianorum 1507.

S. patri
quare profa
& non me-
ro vsi sint.

XLI.

IOAN. TRITEM. ABBAS DIVI IACOBI HERBIPOLENSIS, WILHEL-
mo Veldico Monacho plebano in Dyrnstein, theologo & mathematico
nobis amicitissimo salutem.

LITERAS tuas amice quas emisisti ad nos quinta die mensis Iulii, prima die mensis
Augusti cum Rogerianis accepi, quibus per ordinem si potero duxi respondendum.
Et in primis quidem gratias tibi ago ingentes pro tua in me beneuolentia, qua meæ con-
gaudes tranquillitati, locumque me inuenisse aptum laxaris cum libertate philosophan-
di. Gaudeo sane non mediocriter & ipse, quoniam Deo miserate laqueus terrenarum oc-
cupationum, quo nimium grauabar in Spanheim contritus est, & ego licet cum magna
difficultate liberatus sum. In quartum & vicesimum annum vt nosti grauissimum hoc o-
nus pastoralis curæ inuitus portauī, quoniam natus mihi videbar ad quietem solitudinis
ac studium scripturarum potius, quam ad mundi tumultus & iurgia rusticorum. Solitudo
mihi semper placuit, quam quoties deserere compulsus fueram, minus aptus ad spiritualia
toties fiebam. Non enim me fugit sanctum Ioannem dixisse Chrysostomum super Euan-
gelium Matthæi: Sicut difficile est arborem iuxta viam positam fructus vsque ad maturitatem ser-
uare: sic difficile est virum iuxta hunc mundum viuentem, id est in actibus mundi, iustitiam imma-
culari vsque ad finem tenere. Recede ergo, inquit, de via & planta te in loco secreto, vt nec mūdus te-
cum habeat aliquid commune, nec tu cum mundo. Diui quoque sententia Hieronymi memori-
am raro deserebat dicentis: Quid desideramus urbium frequentiam, qui de singularitate cen-
semur? Mibi enim oppidum carcer est, solitudo paradysus. Nam vt beatus Augustinus dicit in libro
de singularitate clericorū: Minus voluptatib. stimulat, qui nō est vbi est frequentia voluptatū.
& minus auaritiæ molestias patitur, qui diuitias nō videt. Inopia fratrum, & magna loci necessi-
tas me curis temporalium rerum sæpius occupauerunt inuitū, eoq; magis, quo mihi nul-
lus in his aderat fidelis & peritus adiutor. Feci tamen omnem quam potui circa vtriusque
status reparationem diligentiam, quod structura & alia per me facta docebunt, quousque
tandem fratrum meorum cum Cynonotis pernitiōsa in me conspiratio inuoluntarium
reddidit, & ad cedendum improbis omnino paratum. Mihi proinde viuere deinceps & fa-
ctis scripturis pro viribus statui, mundique inutiles curas resignare mundanis, quoniam
hactenus